

Iech soen, dass et ganz schwéier ass, well an deem Secteur – deen ass esou divers –, do geet et eebe vu ganz kleng bis ganz grouss. Do sinn d'Besoinen aner, jee no Secteur. An esou einfach ass dat net, sektoriell Kollektivverträge ze maachen.

Dofir denken ech, ass et dee richteg Wee, dass mir ons hei Zäit huelen, dass mir déi heite Motioun an d'Kommissioun huelen, sou wéi och schonn aner Kolleegen dat gesot hunn, fir dass mir doriwwer diskutéieren. Mee ech denken awer – nach eng Kéier –, et soll een awer och e bësse kucken, wat d'Leit brauchen, wat d'Salariëe gären hätten, wéi d'Leit liewen, amplaz ganz pauschal ze soen: „Dat do wëllen d'Patronen. An déi, déi schaffen, déi wëllen dat doten net.“ Wann Dir op den Terrain gitt a mat de Leit schwätzt, da wäert Dir gesinn, dass dat e bësschen anescht ass dobaussen.

Villmools merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Cahen. Éier ech dem Här Engel elo d'Wuert ginn, wollt ech a sech froen, ob nach eng aner Wuertmeldung do ass, well ech géing gär dem Här Engel als Auteur als Lescht d'Wuert nach eng Kéier zrëckginn. Ech gesinn elo keng aner Wuertmeldung, Här Engel, da ginn ech Iech d'Wuert zrëck, fir Stellung ze huelen zu deem, wat elo gesot ginn ass.

Plusieurs voix | A!

M. Fernand Etgen (DP) | Elo kënnt d'Wourecht eraus!

M. Claude Wiseler, Président | Sou, wannechgelift, den Här Engel huet ganz eleng d'Wuert!

M. Georges Engel (LSAP), auteur | A, merci. Ech hunn hei, mengen ech, keng Onwourechte gesot, Här Etgen, duerfir ... Mee wat ech awer gemierkt hunn an där heiter Diskussioun: Et ass vill Onwëssenheet an deem heiten Dossier. Wat mech awer ganz vill gefreet huet, dat ass, datt den Här Spautz gesot huet, hien hätt kee Problem mat där Motioun hei. Doriwwer sinn ech ganz frou. Mee am Interêt vun der Saach, mengen ech, ass et wichteg, dass mer hei probéieren, eppes fir déi Leit ze maachen, déi schaffen.

Duerfir fannen ech et eng gutt Propos, dass mer dat heiten an der Kommissioun sollen diskutéieren mat enger Rei vu Gesetzter, déi den Här Spautz elo do opgezielt huet: Kollektivverträge, soziale Mindestloun, Heures d'ouverture, Congé-spécialien. Mee ech warnen awer do virdrun, dass mer elo dat heiten doutrieden an dass mer esou laang op Zäit spillen, dass herno kee méi weess, ëm wat et geet.

Also, mir hätte gären, dass, wann dat heiten an d'Kommissioun geet, mer zäitno och iwwert déi aner Gesetzter schwätzen, dass mer zäitno kënnen iwwert déi heite Propose schwätzen an dass et och virugeet. Wann et dann net virugeet, da kënnen mer all ëmmer nach froen, datt déi Motioun hei eng Kéier zrëck an de Plenum kënnt, fir dann ofgestëmmt ze ginn.

De Sozialdialog, Kolleeginnen a Kolleegen, dat ass d'Sich no Léisungen, huet de Marc Baum gesot. Et ass sécherlech net einfach, mee et ass awer honnertprozenteg net „Augen zu und durch“.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Engel. Ech gesinn also, datt ech elo konfrontéiert si mat der Demande a mam Accord vum Här Engel, fir dës Motioun an d'Kommissioun ze renvoyéieren.

Ech froen Iech also: Sidd Der domat d'accord? Deen, deen domat d'accord ass, soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Pardon, den Här ...

M. Marc Spautz (CSV) | Ech wollt just soen: Dem Här Engel säin Zäitplang ass jo ... Hien ass sech jo och bewosst, dass mer am Dezember ...

(Interruption par M. Georges Engel)

Nee, dofir. Net dass Der elo sot: „Wa bis de 24. Dezember ...“ Dir wësst ...

(Interruption par M. Georges Engel)

Ok, dann ass et gutt.

M. Claude Wiseler, Président | Dir zwee sidd Iech eens. Dat ass schonn emol eng gutt Saach.

(Hilarité)

An da géing ech nach eng Kéier d'Fro stellen: Wie mat dëser Motioun d'accord ass, dee soll d'Hand an d'Luucht hiewen.

Plusieurs voix | Nee!

M. Claude Wiseler, Président | Pardon. Wien ...

(Hilarité)

Wann déi zwee do mateneen d'accord sinn, ginn ech duercherneen. Dat muss ech zouginn.

Vote sur le renvoi de la motion en commission

Also, wien d'accord ass, fir dës Motioun an d'Kommissioun ze renvoyéieren, dee soll wannechglift d'Hand an d'Luucht hiewen.

Plusieurs voix | A!

M. Claude Wiseler, Président | Ech gesinn, datt grouss Unanimitéit ass.

Géigeprouf awer: Ass een do, deen dergéint ass?

Ass een do, dee sech enthält?

Dann ass déi Demande, fir dës Motioun an d'Kommissioun ze ginn, à l'unanimité ugeholl. An ech soen Iech Merci dofir.

(La motion de M. Georges Engel est renvoyée à la Commission du Travail.)

8. 8411 – Projet de loi portant modification de la loi du 2 août 2023 concernant le soutien au développement durable des zones rurales

An da komme mer zum nächste Punkt vun eiem Ordre du jour. Dat ass de Projet de loi 8411, eng Ofännerung vum Gesetz iwwert d'Ennerstëtzung vun der nohalteger Entwécklung vum ländleche Raum. D'Riedezäit ass hei nom Basismodell festgeluecht an deemno folgendermoossen opgedeelt: D'Rapportrice huet 10 Minuten, déi eenzel Fraktiounen a Sensibilitéite jeeweils 5 Minuten, d'Regierung 10 Minuten. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Luc Emering, den Här Ben Polidori, den Här Jeff Engelen, d'Madamm Joëlle Welfring an den Här David Wagner. D'Wuert huet elo d'Rapportrice vum Projet de loi, déi honorabel Madamm Octavie Modert. Madamm Modert, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Agriculture, de l'Alimentation et de la Viticulture

Mme Octavie Modert (CSV), rapportrice | Villmools merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären ...

(Brouhaha)

M. Claude Wiseler, Président | Kéint ech nach bieten, datt Der vläicht e weineg fir Rou suert a calme sidd. Wann et privat Gespréicher sinn, féiert déi wannechgelift dobaussen. Sou, Madamm Modert, et ass un Iech.

Mme Octavie Modert (CSV), rapportrice | Merci nach eng Kéier Iech alleguerten. Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen haut of iwwert de Projet de loi portant modification de la loi du 2 août 2023 concernant le soutien au développement durable des zones rurales. Sou, dëse Gesetzesprojet ännert punktuell d'Agrargesetz vum leschte Joer, dat den 2. August 2023 a Kraaft getrueden ass.

Et geet dobäi – an dat ass deen éischte grouse Block vun dësem Gesetz – besonnesch ëm d'Auswierkunge vum Statutt vum aktive Bauer, Wënzer oder Gäertner, dee mam Agrargesetz vum 2. August 2023 agefouert gi war. Deemno däreft en aktive Bauer weeder méi wéi 72 Joer hunn nach eng Pensioun kréien, fir nach gewësse Primmen iwwert d'Agrargesetz kréien ze kënnen.

Mam Text, dee mir haut debattéieren, si verschidde Primmen an Zukunft net méi un dëse Statutt gebonnen. Ech wëll hei nach eng Kéier betounen, datt de Projet de loi 8411 um Statutt vum aktive Bauer als solches festhält. Allerdéngs gëtt den Zougang zu engem Deel vun de Primmen aus dem Agrargesetz méi grouss opgemaach, fir esou de Besoinen um Terrain besser gerecht ze ginn.

Besonnesch fir de Wäibau sinn déi Primme wichteg, soss bleiwen do d'Fläche broochleien. Mee e Wäibaugebit muss zesummenhängend sinn, fir en nohaltege Wäibau ze garantéieren.

Konkreet geet et ëm den Zougang zu follgende Primmen: d'Landschaftfleegprimm, d'Emstrukturierungsprimm vun de Wëngerten, d'Berodungs-bäihëllef, de Bäitrag zur Mehrgefahreversécherung, den Ernteausfall, an d'Prim, fir matzemaache beim RAK, wéi et op der Musel genannt gëtt, dat heescht déi biologesch Bekämpfung vum Traubenwickler. Dat ass e System vu sexueller Konfusioun duerch Pheromonfale, fir et genau ze erklären. Et ass weesentlech, datt all déi, déi e Minimum vun 10 Ar Wëngerte maachen, bei dëser leschtgenannter Method matmaachen, well soss bleift se effektoos.

Mat dësen Ännerunge kréien d'Bauern an d'Wënzer, déi méi al wéi 72 Joer sinn oder déi eng Pensioun kréien, elo nees e Recht op dës Bäihëllef. Iwwergens gëllt dat selwecht och fir de Wäinhandel. Si bewirtschaften och eege Wëngerten, hunn awer net de Statutt vum aktive Wënzer, well se an der Handelskammer affiliéiert sinn. Si kréien elo nees Zougang zu verschidde Primmen, esou wéi dat schonn ëmmer de Fall war virun 2023. Insgesamt sollen dës Extensiounen op d'Primmen derzou bäidroen, den Erhalt vun der Wäibaufläch op der Musel méi dauerhaft ze garantéieren.

En zweete wichtige Punkt vun dësem Projet de loi ass eng méi einfach Berechnung vun de Stickstoffsaldoen. An Zukunft gëtt bei der Berechnung déi ganz landwirtschaftlech Notzfläch vum dem Betrieb berücksichtegt an net, wéi bis elo, just déi Fläch, déi fir d'Veihaltung genotzt gëtt. Dat mécht de Baueren d'Liewe méi einfach. Et erméiglecht och de Schwéngs- a Geflügelbetriber, wou net genuch Produktioun zu Lëtzebuerg ass, sech besser ze entwéckelen.

Ausserdeem gëtt d'Zousatzbäihëllef fir en Deckel op Güllbehälter ëm e Joer verlängert. Déi Deckele konnten net an Zäit vun engem Joer geliwwert ginn. Dat hëllef also och bei den Ammoniaksemissiounen.

D'Upassung an der Annex bei der Zuel vun den theoreteschen Aarbechtskräfte wäert derzou bäidroen, eenzel defizitär Kulture besser ze ennerstëtzen, an zwar de Geméis- an Uebstbau.

De Kontrolleprozentsaz gëtt op 1 % fixéiert. Dat ass zanter 2021 vun der EU erlaabt, fir dee Prozentsaz erfrozesetzen, deen elo hei op 1 % fixéiert gëtt.

Schliesslech an endlech gi mat dësem Projet de loi verschidden Ongenauegkeete verbessert. An ech verweisen op de schréfftleche Bericht fir all weider zousätzlech Detailer.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, de Projet de loi 8411 gouf de 16. Juli 2024 vun der Landwirtschaftsministerin Martine Hansen an der Chamber deposéiert. Den 18. Juli huet si den Text an der Landwirtschaftskommission virgestallt an de Projet ass offiziell den 12. September dohi verwise ginn.

Et sinn zwee Avisen erakomm vum Staatsrot a vun der Landwirtschaftskammer, déi de 7. November vun der Agrarkommission analyséiert gi sinn.

De Staatsrot huet sech a sengem Gutachte vum 22. Oktober 2024 prinzipiell averstane gewise mam Text an huet dofir och keng formell Opposition ausgeschwat. En huet och beim Artikel 15 gréng Luucht ginn, dee virgesäit, datt d'Dispositione vum neie Gesetz réckwierkend op den 1. Januar 2023 respektiv op den 1. Januar 2024 a Kraaft trieden. Dem Staatsrot seng legistesche Remarken huet d'Kommission all iwwerholl.

D'Landwirtschaftskammer huet hiren Avis den 28. Oktober eragereecht. D'Kammer begreisst, datt d'Accorden, op déi sech d'Acteure vum Secteur am Kader vum Landwirtschaftsdësch vum 4. Mäerz vun dësem Joer gëeenegt haten, hiren Néierschlag am Gesetzesprojet fonnt hunn. Allerdéngs fënnt d'Landwirtschaftskammer den Artikel 1 ze vag formuléiert op engem Punkt, wat zu Konfusioune féiere kéint. Konkreet geet et dodrëm, wéi eng Bähëllef sech op d'Kulturjoer a wéi eng Bähëllef sech op d'Kalenerjoer bezéien, fir déi, déi um Enn vum Statutt vum aktive Bauer ukommen, dat heescht Baueren, déi pensionéiert ginn oder méi wéi 72 Joer kréien. D'Kammer hätt léiwer gehat, wann dat méi kloer geschriwwen gi wär. D'Kommission ass no enger Analys zur Konkusioun komm, datt de besteeënden Text vum Artikel béid Optiounen zouléisst mat der Formulierung wéi se haut ass, „année culturale ou civile“, soudatt dee Libellé bäibehale ka ginn.

Schliesslech ass de 14. November d'Chamberskommission vun der Landwirtschaft zesummekomm an huet de Rapport iwwert dëse Gesetzesprojet ugehall, iwwert dee mir haut heibannen ofstëmmen.

Ech soen Iech Merci fir Är Opmierksamkeet zu dësem Rapport.

Här President, ech erlabe mer, nach e puer Wuert als CSV-Spriecherin ze soen.

Discussion générale

Mir maachen hei Ännerungen ee Joer nom neien Agrargesetz vun 2023. Se sinn d'Resultat vum Landwirtschaftsdësch a sinn am Dialog a Konsens mam Secteur zustane komm. D'Ännerungen, déi d'Landwirtschaftsministesch Martine Hansen heimadder emgesat huet, bréngen eng besser Machbarkeet a si pragmatesch. Dohier si se méi zilgeriicht fir d'Erreeche vun Ammoniaksziler an der Landwirtschaft, se droe besser zur Entwécklung vun defizitären Produktiounsberäicher wéi Uebst- a Geméisbau oder Schwéngs- a Geflügelfleisch bäi. Mir brauchen heiranner méi einheimesch Produkter.

Déi Ännerungen hei sinn awer ganz besonnesch wichteg fir d'Wënzer an d'Wéngertsflächen, wou d'Situatioun eng komplett aner ass wéi an der Landwirtschaft. D'Definitioun vum aktive Bauer vun 2023 huet déi Pensionéiert oder déi méi al wéi 72 Joer vu verschiddene Primmen ausgeschloss, déi wichteg si fir d'Fleeg vun de Wéngertsflächen. Do si se souguer ganz wichteg. A ganz besonnesch betrëfft dat d'RAK-Primm an d'Landschaftsfleegprimm.

Firwat si se sou wichteg? Wéngerte mussen an enger zesummenhängender gréisserer Fläch kultivéiert ginn, fir manner Kränken dranzekréien. All Heck oder Broochstéck dertéischent steigert immens d'Probabilitéit vu Kränken oder Schädlingsbefall. An de RAK déngt och nëmmen eppes géint den Traubenwickler, wann d'Fläch geschlosse bleift a groussflächeg all d'Wënzer matmaache bei deem Programm. Ech hat dat 2023 iterativ an der Kommission an och hei op der Tribün gesot a gewarnt, datt d'Definitioun vum aktive Bauer am Wäibau e Réckschrëtt bréngt. Et ass gutt, datt dës Primmen elo nees opgemaach ginn an domat manner an de Wéngerte gesprézt muss ginn.

Allerdéngs ass ee Joer verluer gaangen, an och wann déi nei Bestëmmunge retroaktiv a Kraaft trieden, sou ass an där Zäit en Deel Wënzer der Musel verluer gaangen an ass verzweifelt, well dat hei war nach derbäikomm bei d'staark Kontrollen an héich Strofe vun der ITM virun dräi, véier Joer – dozou war och e separate Wäibaudësch am Summer, an déi Resultater gehéieren an de Code du travail –, an dat alles ass nach niewent de gesamtstrukturelle Problemer vun de Wënzer zesummekomm an huet se natierlech net encouragéiert, mee nach méi verzweifele geden.

Dohier kann ee sech froen: Gëtt de Wäibau elo d'Suergekand vun der Landwirtschaft, wat laang net de Fall war? Ech froe mech, ob mir an zéng Joer nach d'Hallschecht vun der aktueller Wéngertsfläch hei am Land hunn. Dofir brauche mir fir d'Musel eng grouss ugeluecht an iwwergräifend Marketingstrategie. Ech kann nëmmen nees hei widerhuelen a marteléieren, datt vum Wäikonsum hei am Land just ee Fënneftel Lëtzebuurger Wäiprodukter sinn. Vun 41 Liter sinn et just 9 Liter Lëtzebuurger Wäin oder Cremant.

D'Situatioun ass dramatesch. D'Wënzer si verzweifelt. Dat weist am Wäibau och, datt mer nach just 43 Betribscheffen hunn, déi ënner 40 Joer sinn. D'Wéngertsfläch bäibehalen ze kënnen, gëtt eng ganz grouss Erausforderung. D'Statistike weisen och an der Landwirtschaft, datt et beonrouegend ass, well do sinn d'Zuelen och net berouegend. Wann do och de Risiko, datt vill Fläche leie bleiwen, am Géigesaz zum Wäibau aktuell net besteet, sou sinn awer bei nach 1.800 Betriber just d'Hallschecht nieweberufflech Baueren am Joer 2023 a 44 % vun de Betriber hunn enger rezenter Ëmfro no keen Nofollger.

Mam aktuelle geopolitesche Geschéien – mir hu gëschter doriwwer geschwat – muss et eis ëmsou méi wichteg sinn, de Selbstversorgungsgrad an der Liewensmittelproduktioun hei am Land ze verbessern an de landwirtschaftleche Secteur ze ënnerstëtzen.

Ech soen Iech Merci a ginn den Accord vun der CSV zu dësem Gesetz.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Modert. Ech hunn elo eng Rei Wuertmeldungen ageschriwwen kritt: den Här Luc Emering, den Här Ben Polidori, den Här Jeff Engelen, d'Madamm Joëlle Welfring an den Här David Wagner. An deen éischte vun hinnen ass den Här Luc Emering. Här Emering, Dir hutt d'Wuert.

M. Luc Emering (DP) | Merci, Här President, fir d'Wuert. De Projet de loi 8411, mengen ech, ass e ganz wichteg Schratt fir vill Bauerebetriber a Wënzer hei am Land. Et ass iwwerengs och e Secteur, dee sonndes schafft, muss ech awer och eng Kéier soen. Wéi ech do d'Virriedner e bëssen héieren hunn, hunn ech gemengt, Verschiddener hätten nach net sonndes geschafft.

Aktuell ass et esou, dass d'Agrargesetz eng Kopplung vu sämtlechen Aidë virgesäit, déi un e Statutt vun engem aktive Bauer, wéi den Artikel 1 dat definéiert, gekoppelt sinn. Ech muss soen – well ech do och selwer a menger Karriär virdrun, ier ech an d'Chamber gewielt gi sinn, vill matgeschafft hunn –, de landwirtschaftleche Secteur huet sech extreem engagéiert an der vergaangener Legislaturperiod, fir eng prezis Formulierung vun deem Artikel 1, deen eeben déi Krittäre vun der Aktivitéit vum Bauer definéiert, an dat Gesetz ze kréien.

Déi aktuell Formulierung, déi no der deemoleger Propos vun der Landwirtschaftskammer an der Ëmsetzung vum fréieren Agrarminister, dem Claude Haagen, gemaach ginn ass, léisst net zou, dass Betribsleeder, déi e bestëmmten Alter iwwerschratt hunn oder an de Genoss vun enger Pensioun kommen, nach kënnen Flächeprimmen ufroen. Dës awer, jo, historesch Ännerung am Agrargesetz gëtt also elo zu engem klengen Deel revidéiert.

Et ass richteg, dass bestëmmt Agrar-, Klima- an Ëmweltmoosnamen, wéi et och elo vun der Madamm Modert erkläert ginn ass, just Sënn maachen, wa se zesummenhängend kënnen emgesat ginn, wéi dat zum Beispill och bei der RAK-Primm an de Wéngerten de Fall ass. An et ass eebe wichteg, dass dat ka geschéien onofhängeg vum Alter, deen déi Persoun huet, déi déi Primmen ufreet oder dee Betrib féiert.

Eis ass awer virun allem och wichteg ze soen, dass den Artikel 1 an Zukunft net weider soll verwässert ginn. De Prämieneempfänger soll ganz kloer prioritär en aktive Bauer sinn an en aktive Bauer bleiwen.

Nieft de Krittäre vum aktive Bauer war, wéi vill Leit sech erënnere kënnen, och d'Theema Ammoniak, Ammoniakausstouss e grouse Sujet am Kader vun den Debatte vum leschten Agrargesetz. Mir gesinn haut, wéi eng ganz Rei Leit aus dem Secteur et virausgesot hunn, dass den Ammoniak-Monitoring-System de Wuesstum vun de Betriber extreem agrenz, d'Betriber vill Energie, vill Zäit kascht a si virun extreem grouss Erausforderung stellt. Ob dat Ganzt eppes zur Reduktioun vun den Zäregasemissiounen bäidréit oder ob et just e Pabeiertiger bleift, dat gëtt spéitstens zum Enn vun dësem Agrargesetz kloer. An dann heescht et handeln!

Elo ass et wichteg, dat Ganzt esou ze adaptéieren, dass d'Bauere kënnen schaffen, investéieren an hir Betriber fit fir muer kënnen opstellen.

Doriwwer eraus begreisse mir als DP et och, dass elo déi ganz Betribsfläch ugerechent gëtt an net just d'Fudderfläch, wann et dorëm geet, d'Futterautarkie, beispillsweis bei Geflügel- oder Schwéngsbetriber, ze berechnen.

Eng ganz Rei weider wichteg Punkte fir eis sinn ënner anerem d'Verlängerung an d'Eropsetze vun den Aiden, fir Güllebehälter zoudedecken, d'Prise en charge vu bis zu 65 % vun Assurancen – Hagelschutz an esou weider – souwéi och de Seuil vun de Kontrollen, dee vu 5 % op 1 % erofgesat gëtt. Alles dat si Saachen, mat deene mir de Bauer an de Wënzer an hirem Alldag ënnerstëtzen, wou mir frou doriwwer sinn a begreissen, dass dat elo adaptéiert gëtt.

Eng aner Mesür, déi och ganz wichteg ass, ass, dass och d'Formatioun weiderhin héichgehalte gëtt. D'Madamm Modert, wéi mer dat matkritt hunn, war jo schonn op divers Avisen agaangen. Et gouf jo Bedenke bezüglech der Remark vun der Landwirtschaftskammer mam Artikel 1. Ech hu mer vum President, vum Här Christian Hahn, soe gelooss – e war jo och mat der Ministesch a Gespécher –, dass dat elo gereegelt ass. An deemno sinn ech frou, dass

mir elo hei en Text hunn, deem mir kënnen zoustëmmen.

Wéi gesot, dat heiten ass e ganz wichtige Bausteen am Agrargesetz. An dofir géif ech Iech als Alleréischtmol Merci soe fir d'Nolauschteren an ech géif meng Fraktioun bidden, dëst matzedroen. Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Emering. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Ben Polidori. Här Polidori, Dir hutt d'Wuert.

M. Ben Polidori (LSAP) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, mam virleiende Projet wëlle mir haut e Gesetz ofänneren, dat mir eréischt virun e puer Méint hei an der Chamber eestëmmeg ugeholl hunn. E ganz weesentleche Punkt vun dësem Gesetz betrëfft d'Bauern an d'Wënzer, déi entweeder pensionéiert oder iwwer 72 Joer al sinn. Si ginn am aktuelle Gesetz, wéi scho vun der Madamm Rapportrice gesot, net méi als aktiv Baueren ugesinn an domat vun enger ganzer Rei vu finanziellen Hëlfelefen ausgeschloss.

Wéi déi Reegelung a Kraaft getrueden ass, war d'Zil vun der Chamber net, deene Leit d'Liewe schwéier ze maachen. Nee, d'Chamber ass domat enger ausdrécklecher Demande vun der Landwirtschaftskummer wéi och vun de Jongbaueren an der Landjugend nokomm. D'Suerg vun hinne war deemools déi, dass d'Bauern, déi sech zur Rou gesat hunn an eigentlech hir Pensioun genéisse wëllen, am deemolege System en Ureiz kéinte gesinn, fir hir Terrainen ëmmer weider minimal ze bewirtschaften, just fir an de Genoss vun de Primmen ze kommen. Dat wär natierlech e Problem, well déi Terrainen da fir eng méi produktiv Landwirtschaft verluer ginn.

Am Géigesaz zu villen anere Berufsgruppen ass et an der Landwirtschaft jo effektiv esou, dass de Betrib bis an den héijen Alter nach weidergefuert gëtt. An dat och, nodeems d'Pensiounen schonn ugefrot gi sinn. An dat läit natierlech net just un de staatleche Primmen, mee och dorunner, dass an deene Betriber extreem vill Häerzblutt stécht. Mee soulaang wéi finanziell Bähëlfelefen ausbezuelt ginn, déi virun allem u Fläche gebonne ginn, kann een d'Aen awer och net virum Fait zoumaachen, dass et hei e méigleche Feelureiz ka ginn.

D'LSAP wëll kengem Bauer soen, wéini e soll ophalen. Mee mir konnten d'Argument vun der Landwirtschaftskummer wéi och de Jongbaueren awer novollzéien, dass gewëssen Aiden d'Entwécklungschancë vu jonke Baueren aschränken, wa si doduerch manner d'Méiglechkeet kréien, Terrainen ze kafen oder ze pachten.

D'Landwirtschaftskummer hat deemools virgerechent, dass iwwer 6.000 Hektar, also 60 Quadratkilometer – eng Gréisst vun de Gemengen Useldeng, Feelen a Betzder, einfach eng Kéier fir eng Gréisstenuerdung ze nennen –, vu Landwirtschaft genotzte Flächen zu Lëtzebuerg vu pensionéierte Bauere bewirtschaft ginn. Dobäi handelt et sech natierlech net just ëm minimal genotzte Flächen, mee do, wou et awer esou ass, geet et ëm Terrainen, déi aktive jonke Baueren awer géife feelen.

Bon, an dat selwecht gëllt natierlech och fir d'Wënzer, woubäi sech d'Situatioun hei e bësselchen anescht duerstellt, well et hei net de selwechten Drock vun deene jonke gëtt, déi probéieren, un Terrainen ze kommen.

D'LSAP ass dermat d'accord, fir pensionéierte Baueren a Wënzer déi Hëlfelefen, déi si fréier kritt hunn, elo nees ausbezuelen. Wien e Liewe laang ganz vill Energie a ganz vill Léift a säi Betrib gestach

huet an domat och am héijen Alter nach weiderfuere wëll, soll dat natierlech och maache kënnen. Mee mir müssen eis awer och bewosst sinn, wat dat fir Konsequenze fir Jongbaueren huet, déi eis Ennerstëtzung jo awer och urgent bräichten. Mir ginn de Fuerderung vun de jonke Baueren no besserer Zukunftsperspektiven domat net onbedéngt gerecht.

Léif Kolleeginnen a Kolleegen, wéi d'Agrargesetz ausgeschafft gouf, gouf och enger weiderer Fuerderung vun der Landwirtschaftskummer Rechnung gedroen. Fir si war et nämlech zousätzlech och wichtig, de Statutt vum aktive Bauer un e Minimum u Formatioun ze bannen. Am Prinzip war jiddereen domat d'accord, och wann deemools schonn de Landwirtschaftsminister Claude Haagen drop opmierksam gemaach huet, dass d'Ëmsetzung dovun net ëmmer ganz einfach wier. D'LSAP ass awer mat de proposéierten Ännerunge vun dësem Projet de loi generell averstan.

Här President, e bëssen iwwerraschend ass fir eis awer d'Verlängerung vun den Delaien, fir d'Piffässer ofzedeecken. An de fréieren Diskussiounen hat d'CSV sech ëmmer fir eng konsequent a séier Notzung vun technesche Méiglechkeeten agesat, fir d'Ammoniakemissiounen ze reduzéieren. D'Iddi war deemools, dass een d'Bauere manner misst aschränke bei der Entwécklung vun hirem Véibestand, wa systematesch déi beschte verfügbare technesch Léisungen och agesat géife ginn.

D'LSAP war sech deemools awer och bewosst, dass dat net géif duergoen, mee trotzdem e wichtige Schrëtt an engem Beräich war, wou all méiglechen Effort gebraucht gëtt. D'Regierung huet sech zu eisen internationale Verflechtungen an zu de Reduktiounsziel fir den Ammoniak bekannt. Mir wëssen, dass et net einfach wäert ginn, déi Ziler ze erreechen, mee ouni ambitionéiert Mesüre riskéiere mir, eis Ziler ze verfeelen. Mir hoffe just, dass um Enn de Staat net gezwongen ass, d'Betriber opzekafen, wéi dat zum Beispill an Holland och geschitt ass.

Zu de RAK-Primmen hat d'Madamm Rapportrice och d'Detailer schonn ernimmt. Ech erspueren Iech déi. Mir hätten eis do awer eng besser Zesummenaarbecht mam Institut viti-vinicole virgestallt.

Mee zu gudder Lescht gi mer hei och eis Ennerstëtzung, an ech soen heizou fir d'LSAP-Fraktioun och eisen Accord zu dësem Projet de loi.

Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Polidori. Deen nächsten ageschriwwene Riedner ass den Här Jeff Engelen. Här Engelen, Dir hutt d'Wuert.

(M. Jeff Engelen récupère ses lunettes.)

Esou geet et besser.

M. Jeff Engelen (ADR) | Technesch Assistenz!

Merci, Här President. Léif Kolleeginnen a Kolleegen, ech wëll fir unzefänken der Madamm Modert en häerzleche Merci soe fir de schréfftlechen a mündleche Rapport. Dëst ass e Gesetz, wat d'ADR mat Freed stëmmen wäert. Et ass e Gesetz, op dat d'Bauern a Wënzeren waarden. Mir begrëissen, dass heimadder d'Accorde vum Landwirtschaftsdësch zur Zefriddenheet vun de Baueren a Wënzeren elo och ëmgemat ginn.

Ech wëll net nach eemol op all déi Mesuren agoen, déi hei virgestallt goufen. Meng Virriedner hunn dat zur Genüge gemaach. Mee wat zielt, dat ass, dass mat dësem Gesetz Onkloerheete vum viregte Gesetzestext ausradéiert ginn an eis Baueren a Wënzeren elo méi kloer Reegelen hunn, wou si kënnen drop schaffen, an dann och hir Hëllefsmesüre kënnen ufroen, wann

dat gewënscht ass. Dat brauche si, fir hirer wichtiger Aarbecht nozagoen.

Elo hu mir an dëser Debatt, wou mer jo iwwer e gutt Fonctionnement vun der Landwirtschaft schwätzen, nach déi eng oder déi aner méi allgemeng Bemierkung ze formuléieren.

Verschiede Piliere vun der Lëtzebuerger Landwirtschaft hu sech zu enger richteger Erfollegsgeschicht entwéckelt. Ech denken do, fir nëmmen ee Beispill ze nennen, un d'Mëllechproduktioun, wou Lëtzebuerg mat engem ganz niddregen CO₂-Foussofdruck eng ganz héichwäerteg Wuert produzéiert.

Trotzdem ass et wichtig, dass mer eis landwirtschaftlech Produktioun och an der Zukunft méi breet opstellen. Potenzial ass virun allem nach am Ausbau vun der Uebst- a Geméisproduktioun, awer och a verschiddenen aneren Nischeberäicher, wéi zum Beispill der Klengdéierenzucht. Wärenddeems mer zum Beispill mat eise Rëndfleesch, wat mer exportéieren, e groussen Atout hunn – do maache mer e Benefiss –, ass dat awer bei eise Klengdéiere komplett anescht.

Mir müssen dowéinst sécherstellen, dass de legale Kader an d'Aarbechtskonditiounen fir d'Bauern, déi sech op déi Nischeberäicher vun der landwirtschaftlecher Produktioun spezialiséieren wëllen, genesou favorabel a virdeelhaft si wéi an den etabléierte Beräicher. De Problem ass dacks, dass d'Acteuren, déi sech op e Nischeberäich spezialiséiert hunn – ech denken do zum Beispill un d'Kanéngercherszucht oder un d'Gefligel –, eng manner staark Stëmm oder eng Lobby hunn, wann een dat anescht ausdréckt, fir op hir Problemer opmierksam ze maachen. Wann an deene Beräicher legal Problemer bestinn oder wa si mat praxisfrien Oplagen ze kämpfen hunn, dann ass d'Politick och hinne schëlleg, op si ze lauschteren an néideg Upassung virzehuelen.

Wat mer opgefall ass bei der Virbereedung zu dësem Debat, ass, dass dat mir am Fong geholl an deem Beräich do net allze vill Statistiken hunn, déi do mol drop hiweisen, wou eventuell Problemer leien. Ech hunn do gesinn: Am Ausland bestinn an deem Beräich do ganz aner Statistiken. Do kéinte mer eis vläicht inspiréieren, well ech mengen, et brauch ee jo, wann ee wëllt politesch aktiv ginn, och Statistiken, fir dat ee weess, vu wat ee schwätzt. Mir hunn zum Beispill – e ganz einfacht Beispill – kee Gefligelschluechthaus am Land. Et wëllt jo keen eent bauen, well kee weess, ob e 5.000 Hinger, also Gefligel, schluechte muss oder 20.000. Dat weess jo keen, well mer keng Statistiken hunn. Dat ass elo just ee Beispill vu méi.

Och dëst ass eng wichteg Mesur, elo allgemeng geschwat, fir eis Produktioun méi breet opzestellen, e Schrack an déi Richtung vu méi Liewensmittelaautonomie ze goen – dat ass wichtig – an och eis Liewensmittelpallett vu lokalen a regionale Produkter méi breet kënnen opzestellen.

Dat gesot, soen ech Iech Merci fir Är Opmierksamkeet.

Mme Alexandra Schoos (ADR) | Ganz gutt!

M. Claude Wiseler, Président | Ech soen dem Här Engelen Merci. An déi nächst ageschriwwene Riednerin ass d'Madamm Joëlle Welfring. Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Här President, léif Kolleeginnen a Kolleegen, wann ee sech virun Aen hält, wat vun Aarbecht muss gelescht ginn, fir eis Liewensmittel hierzestellen, a wéi vill um Enn vum Mount bei deene meeschte Baueren iwwregbleift, dann ass dat, wat mer haut ofstëmmen sollen, ganz kloer eng wichteg Saach. An ech soen et dofir och gläich virop: Mir wäerten dësen Text dofir matstëmmen.

Keng Liewensmëttel ouni Baueren a keng Baueren ouni eng gesond Ëmwelt. Wann 1960 e Bauer schätzungsweis 17 Persounen mat Liewensmëttel versuergt huet, da sinn dat der haut ongeféier 140. Dat sinn der aachtmol méi. An dat hei sinn Zuelen aus Däitschland, ech soen et direkt, ech hat och meng Problemer mat de Statistiken.

Dës liewenswichtige Funktioun hannerléisst duerch dës enorm Produktivitätssteigerung allerdéngs och hir Spueren an der Ëmwelt – och an dem Aarbechtsverhältnis vun de Baueren, mee och an der Ëmwelt.

De Réckgang vun den Aarten aus dem Offeland, bedéngt duerch dee schlechten Zoustand vun hire Liewensraum, ass eng Tatsaach. Déi nei rout Lëscht vun de Brutvigel an der leschte Rapport vum Observatoire de l'environnement naturel hunn dëst op en Neits bestätegt.

Och déi sougenannten Hotspots, wou d'Nitratwäerter an eise Grondwaasser nach ze héich sinn, sinn eng Realitéit. Dat weess och d'EU-Kommissioun. Si erënnert eis ëmmer nees drun, dass mir trotz den Ustrengunge vu villen engagéierte Betriber – an ech wëll wierklech betounen, dass déi meescht Betriber dat hei wierklech gutt wëlle maachen – zu Lëtzebuerg d'Grenzwaerter vum Nitrat an de Gewässer a vum Ammoniak an der Loft – Ammoniak ass d'ailleurs keen Zäregas, mee e Precursor fir d'Loftqualitätsproblematik – net anhalen an dass de Verloscht vun den Aarten op de Felder an de Wälder ze grouss ass.

Aus dëse Grënn maache mir eis och iwwert déi ofgeännert Berechnungsmethod fir d'Stückstoffbilanz souwéi dat staarkt Eroschrauwe vun de Kontrolle Suergen.

Et ass ganz kloer, dass den administrativen Opwand fir d'Bauerebetriber muss reduzéiert ginn. Mee dëst dierf net zulaaschte vun der Ëmwelt geschéien, well dat ass weeder am Interessi vun der Allgemengheet nach am Interessi vun de Bauere selwer. Dofir sollen d'Efforte méi staark dohin orientéiert ginn, wou erwisenerweis och Problemer sinn, dat opgrond vu risikobaséierte Pläng, déi vun alle relevante Verwaltungen gemeinsam sollen ausgeschafft ginn – dat si Kontrollpläng, wat ech heimadder mengen –, nom Motto: „Wa scho manner, dann awer besser an och méi geziilt.“

Ausserdeem – an an Uleennung un eng Motioun, déi d'lescht Joer am Juli hei eestëmme beim Vott vum Agrargesetz ugeholl gouf – menge mer, dass 2026 d'Effekte, an och d'Effekte vun dësen Ännerungen, vum Agrargesetz sollen evaluéiert ginn. Zu dësen Effekte gehéieren net just den Impakt op d'Ëmwelt, mee och d'Rentabilitéit vun de Bauerebetriber an deen hoffentlech noweislech reduzéierten administrativen Opwand. Ech deposéieren an dësem Sënn gären eng Motioun.

Motion 1

« Évaluation de la loi modifiée du 2 août 2023 concernant le soutien au développement durable des zones rurales »

La Chambre des Députés,

considérant

– l'importance du secteur agricole en matière de souveraineté alimentaire du Luxembourg ;

– les défis que l'agriculture, la viticulture et l'horticulture doivent relever ;

– la nécessité d'améliorer la résilience du secteur agricole ;

– la complexité de la politique agricole commune et le besoin d'alléger les charges administratives pesant sur les agriculteurs ;

– l'urgence d'accroître l'attractivité des métiers dans l'agriculture ;

– la nécessité de renforcer la position des agriculteurs. trices dans la chaîne de valeur ;

– l'impact environnemental et climatique de l'agriculture, notamment la perte progressive des habitats protégés tels que les prairies maigres de fauche, ainsi que la perte des espèces inféodées à ces habitats, et la volonté des exploitant.e.s de contribuer activement à relever ces défis ;

– la motion adoptée le 13 juillet 2023 dans le cadre du débat sur le projet de loi concernant le soutien au développement durable des zones rurales,

invite le Gouvernement

– à privilégier la composante fondée sur les risques plutôt que la composante aléatoire des contrôles sur place, afin de favoriser l'efficacité de ces derniers ;

– à renforcer la collaboration entre les administrations compétentes concernées pour l'identification des priorités au niveau des contrôles, notamment celles liées aux risques environnementaux dans ce contexte ;

– à inclure, en 2026, à l'évaluation de l'application de la loi agricole modifiée les aspects suivants :

- l'impact environnemental de la diminution des contrôles ainsi que de la modification du calcul du solde d'azote,
- l'efficacité des mesures prévues par la loi agricole en termes de performance économique et environnementale des entreprises agricoles, de protection de l'environnement et d'efficacité administrative.

(s.) Joëlle Welfring, Ben Polidori, Sam Tanson, David Wagner.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Dës Motioun gëtt och gedeelt vun de Kollege vun der LSAP a vun de Lénken.

Eng weider Suerg, déi mer, denken ech, all heibannen deelen, ass och, dass mer ëmmer manner Bauerebetriber an ëmmer méi broochleidend Wéngeren hunn – dat ass och hei schonn ugekleng – an dass et a béide Berufsgruppen ëmmer méi schwierig gëtt, fir Nofolger ze fannen. Dofir muss mer Jonken, mee och Quereinsteiger, déi wëllen an der Landwirtschaft schaffen, Zukunftsperspektiven an e gudden Zougang an dës Berufferschafen. Wa mer wëllen d'Lëtzebuerg Landwirtschaft nohaltege ofsécheren, muss d'Regierung sech heizou eng Strategie ginn, déi niewent Formatiounen och verstärkt d'fachlech Begleitung bei der Betriebswinnnam, Zougang op Terrainen, Perspektive fir Diversifikatioun an esou weider virgesäit. An dësem Sënn deposéiere mir eng zweet Motioun.

Motion 2

« Stratégie facilitant la reprise d'entreprises agricoles par les jeunes et les personnes en reconversion professionnelle »

La Chambre des Députés,

considérant

– qu'en 2000, le Luxembourg comptait 2.728 exploitations agricoles et que ce nombre a diminué de 33 % passant à 1.822 exploitations en 2023 ;

– que, selon une enquête menée par le Service d'économie rurale datant de 2021, seulement 26 % des exploitant.e.s agricoles sondé.e.s âgé.e.s de plus de 54 ans ont déjà réglé la reprise de leur entreprise, tandis que pour 30 % la succession reste incertaine et que 44 % n'ont aucune succession mise en place ;

– qu'il est nécessaire d'apporter des perspectives et un soutien accru aux jeunes et aux personnes en reconversion professionnelle souhaitant se lancer dans un métier dans le domaine de l'agriculture,

invite le Gouvernement

– à élaborer, en concertation avec tous les acteurs concernés, et sur base d'une analyse des éventuels obstacles administratifs et juridiques, une stratégie facilitant la reprise d'entreprises agricoles par les jeunes et les personnes en reconversion professionnelle ;

– à inclure dans cette stratégie notamment des mesures de renforcement de la formation et l'accompagnement, des mesures soutenant l'accès à la terre, aux équipements et aux financements, des mesures favorisant la diversification et réduisant la lourdeur administrative ;

– à mettre en œuvre cette stratégie de manière concrète et efficace.

(s.) Joëlle Welfring, Ben Polidori, Sam Tanson, David Wagner.

M. Claude Wiseler, Président | Merci.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | En drëtten a leschte Punkt ass och an d'Zukunft gericht, an zwar mat der Fro: Wou geet et mat eiser Landwirtschaft hin? Fir d'Äntwerten op dës Fro op europäeschem Niveau ze klären, huet d'Kommissiounspresidentin von der Leyen de Strateegesch Dialog fir d'Zukunft vun der europäescher Landwirtschaft organiséiert. Hei hu Verrieder mat ganz oft divergente Perspektiven, Bauereverrieder, Gewerkschafter/innen, Ëmweltschützer, Wëssenschaftler/innen, Distributeuren, awer och Düngerhersteller, am Konsens eng Serie vu Recommendationen ausgeschafft, fir déi europäesch Landwirtschaft an déi natierlech Ressourcen ze stäerken.

Eng breet Participatioun, de Wëllen, fir eng gemeinsamen Analys vun der Situatioun ze entwéckelen a Léisungspisten opzeweisen: Et ass genee esou en oppene Prozess, deen ee brauch, wann ee wierklech eng Zukunftsvisioun fir eis Ernährung a fir d'Landwirtschaft wëll entwéckelen. Genau esou en oppene Prozess brauch och Lëtzebuerg, an deen ass leider mat der aktueller Kompositioun vum Landwirtschaftsdësch net ginn. Dofir fuerdere mer an där leschter Motioun, ...

Motion 3

« Dialogue stratégique sur l'avenir de l'agriculture »

La Chambre des Députés,

considérant

– le dialogue stratégique sur l'avenir de l'agriculture de l'UE, qui a réuni 29 acteurs.trices des secteurs agroalimentaires européens, de la société civile, des communautés rurales et du monde académique, organisé à la demande de Mme von der Leyen, Présidente de la Commission européenne, afin de parvenir à une vision commune pour le développement futur de l'agriculture, de l'alimentation et des zones rurales de l'Europe ;

– que les parties prenantes ayant participé au dialogue ont su parvenir à un consensus inédit sur un ensemble de principes politiques directeurs et de recommandations pour une agriculture européenne plus socialement responsable, plus économiquement rentable et plus écologiquement durable, conclusions intégrées dans le rapport final du dialogue stratégique présenté en septembre 2024 ;

– que, sur la base des conclusions du dialogue stratégique, le prochain Commissaire de l'Agriculture devra, dans les 100 premiers jours de son mandat, développer la vision de la Commission européenne pour l'agriculture et l'alimentation,

invite le Gouvernement

– à soutenir le prochain Commissaire de l'Agriculture dans le développement d'une vision pour l'agriculture et l'alimentation qui soit fidèle au consensus inédit dégagé lors du dialogue stratégique ;

– à suivre l'exemple de la Commission européenne en initiant un dialogue stratégique national avec toutes les parties prenantes en vue de développer une vision nationale d'un système alimentaire et agricole national qui soit socialement équitable, économiquement viable et écologiquement durable.

(s.) Joëlle Welfring, Ben Polidori, Sam Tanson, David Wagner.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | ... hei zu Lëtzebuerg, mat Abannung vun alle betroffenen Interessvertreider, e gemeinsamen Zukunftsplang fir en nohaltegen Ernährungssystem an eng zukunftssecher Landwirtschaft auszuschaafen an ëmzesetzen. Mee och op EU-Niveau soll d'Regierung deen zukünftigen Agrarkommissär ënnerstëtzen, fir d'Recommendatiounen aus dësem europäeschen Dialog méiglechst onverwässert ëmzesetzen an domat géint d'Spaltung vun de verschiddenen Interessie virzegoen.

Här President, keng Liewensmëttel ouni Baueren. Mat hirer Aarbecht leeschte si eiser Gesellschaft e groussen Déngscht, an et ass wichteg, dass si dofir gutt entlount ginn. Dëse Projet ass e Schrëtt an dës Richtung, mee et bleift nach vill ze maachen.

Ech soen Iech Merci fir d'Nolauschteren.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Welfring. An de leschten ageschriwwene Riedner ass den Här David Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | Merci, Här President. Mir wäerten dee Projet de loi och matdroen, well déi Hëllef an eisen Aen och Sënn maachen. Mir sinn natierlech nach wäit ewech vun der absolutter Lösung vun alle Problemer, déi d'Landwirtschaft kennt an hire verschiddene Facetten. Mir wëssen och, datt et keen einfache Secteur ass. Ech mengen, jiddereen ass sech däreer bewosst.

Et ass ëmsou méi komplizéiert, wann een e bëssen déi Diskussioun kuckt, déi mer och nach gëschter haben, wa Länner wéi Lëtzebuerg versichen, awer relativ héich Oplagen ze hunn an der Ëmwelt an och am Aarbechtsrecht. Dat ass och wichteg, well et gëtt och e Salariat an der Landwirtschaft, dat muss wéi all Salariat protegéiert ginn, a mir versichen dat dann och deementsprechend ze maachen. Vläch kann een nach méi wäit goen. An da gëtt een duerno a Konkurrenz gesat mat Produkter, déi vun aneren Äerddeeler kommen iwwert d'Fräihandelsaccorden, déi d'EU verhandelt a wou da ganz aner Oplage sinn, déi gëllen. An dann ass et natierlech schwéier, net just fir d'Lëtzebuerger Betriber, mee och fir aner europäesch Betriber, fir do iwwerhaapt nozekommen. A wann dat esou weidergeet, dann hu mer u sech vläch eng Kéier och keng richtig Betriber méi hei. An da versteet een och, firwat ëmmer méi Betriber zoumaachen.

D'Äntwert kann natierlech net sinn, fir am Aarbechtsrecht nach méi Flexibilitéit anzeféieren – ech denken zemoos un d'saisonal Aarbechter an Aarbechterinnen –, fir do nach méi Flexibilitéit anzeféieren au détrimment vun hire Logementskonditiounen, vun hiren Aarbechtskonditiounen an esou weider. Dat kann natierlech net sinn. Et muss ee sech eebe vläch och iwwerleeën, ob een net eng Kéier ophält mat der totaler Fräihandelspolitik, déi jo lues a lues

d'Landwirtschaft och futti mécht. Voilà, mee mir wäerten nach weiderhin Diskussiounen kënne féieren.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wagner. Domat ass dann d'Diskussioun ofgeschloss.

An da géng ech d'Wuert un d'Regierung ginn, an dësem Fall un d'Madamm Minister fir Landwirtschaft. Madamm Minister.

Prise de position du Gouvernement

Mme Martine Hansen, Ministre de l'Agriculture, de l'Alimentation et de la Viticulture | Villmoos merci, Här President. Fir d'éischt emol e ganz, ganz grouse Merci fir déi breet Zoustëmmung zu dësem Gesetz. De 4. Mäerz hate mer de Landwirtschaftsdësch an et ware laang Diskussiounen mat alle Vertrieeder an et war herno e Konsens do. An dofir wëll ech all deene Vertrieeder, déi do waren, wierklech e grouse Merci soe fir hiert konstruktiv Matschaffen. Dat waren d'Vertrieeder vun der Landwirtschaftskammer, vun de Baueregewerkschaften, awer och vun de jonke Baueren, vum Service jeunesse, awer och vun de Jongbaueren a Jongwënzer vun der Landjugend, de Wäinhandel, d'Privatwënzer. Si waren alleguer vertrueden a si ware sech der Problematik beim Landwirtschaftsdësch u sech méi bewosst gi wéi virdrun.

Ech weess, datt den Här Haagen laang Diskussiounen hat fir d'Definitiou vum aktive Bauer. An iergendwann eng Kéier ass eng Decisioun geholl ginn. Et ass eeben driwwer diskutéiert ginn, d'Madamm Modert huet et gesot, virun allem wéinst dem Wäibau. Wa mer déi Ännerungen net gemaach hätte beim aktive Bauer, dat heescht, datt mer verschidde Primmen, awer och nëmme verschiddener, net alleguer, nëmme verschiddener, entkoppelt hu vun der Definitiou vum aktive Bauer, hätte mer soss riskéiert, datt mer nach vill méi Fläche Wéngerte broochleien hätten.

An ech muss Iech leider soen: Mir hunn der och elo broochleien a mer hunn e Problem op der Musel, datt mer do riskéieren, keng zesummenhängend Fläche méi ze hunn. A wa Flächen einfach broochleien, da kréie mer Krankheeten an dann hunn déi aner Wéngerte ronderëm vill méi e grouse Krankheitsdrock. An do sinn ech och mat de Wënzer an Diskussiounen, fir ze kucken, datt mer do eng Léisung fannen.

Wéi gesot, mir hunn déi hei Léisungen am Dialog fonnt a mir hunn e Kompromëss fonnt. An dofir sinn ech extrem fro an ech soen Iech och alleguer Merci fir déi grouss Zoustëmmung.

Ech wëll vläch just op eenzel Punkten agoen. Dat vum aktive Bauer hunn ech scho gesot gehat. Wéi gesot, eng Entkoppelung vun eenzelne Bähëllef, fir datt méi Leit kënne vu verschiddene Primme profitéieren an domadder nach profitabel kënne schaffen, an dat virun allem am Wäibau.

Et war eng Remark komm, mir hätte misse besser mam IVV zesummeschaffe bei der RAK-Prim. Mee den IVV gehéiert jo zum Ministère an den IVV war beim Landwirtschaftsdësch mat derbäi. Dat heescht, dee war do schonn involvéiert.

Den Här Emering huet kuerz iwwert de Monitoring geschwat. Also, iwwert de Monitoring kann ee warscheinlech laang schwätzen, mee et ass sech och do op véier Krittäre géeneegt ginn. Et ass de Stéckstoff, deen am Fokus ass. Et ass den Ammoniak. An do hat déi fréier Regierung Ziler gesat, déi ech mer net gesat hätt, well Lëtzebuerg huet vill méi héich Ziler gesat, déi mat där Grénglandlandwirtschaft, déi mir hei hunn, ganz schwéier ze erreeche sinn. Déi waren awer gesat ginn. Mat deem Monitoring ass u sech

een Tool geschafe ginn, fir d'Betriber drop hinzeweisen, datt se just kënne wuessen, wa se verschidde Krittären erfëllen, fir eeben esou d'Ammoniakreduktioun hinzezéien.

De Monitoringsystem ass, den Här Emering huet et gesot, am Moment sécherlech eng Brems fir vill Betriber. Mir hunn der nach net vill, déi sech konnten entwéckelen. A well mer elo hei déi Upassung maachen, an do ass d'Madamm Welfring jo e bësse kritesch, eng Upassung op d'Fläch, net méi reng d'Fudderfläch, mee och déi landwirtschaftlech Nutzfläch, wäerte mer elo eenzel Betriber kréien, déi sech vläch kënne entwéckelen. An déi Upassung war och virun allem wichteg fir Betriber, déi zum Beispill Schwäin hunn oder Hénger. Déi hu keng Fudderfläch. Also, mir hunn e puer Schwäin, déi lafen och op de Wiese ronderëm, mee déi meescht Schwäin net. An dann hätten déi Betriber sech net kënne entwéckelen.

Dann hat den Här Polidori nach gesot, e géif sech wonneren iwwert d'Verlängerung fir d'Delaien, fir d'Güllelager ofzeddecken. Also, mir hunn net den Delai verlängert, mee den Delai ass schonn am Reglement vum Environnement verlängert ginn, ganz einfach well d'Betriber net nokomm si fir zouzeddecken. A mir hunn dunn am Agrargesetz ugepasst, datt mer deen Top-up och nach dat Joer géife ginn, wou u sech den Delai verlängert ginn ass. An da komme mer do op souvill Prozent erof. Wa mer déi Prozent elo e Joer méi spéit hunn, ass dat elo och nach net esou schlëmm, mee mir sinn awer an enger Tendenz. Also, ech hunn déi absolutt lescht Zuelen nach net vum Ammoniak, mee mir sinn u sech schonn net esou schlecht drun. An dofir hu mer jo och déi Ammoniaktaskforce, déi zesummen um Landwirtschaftsdësch festgehal ginn ass, fir dat Ganzt ze kucken.

Den Här Engelen huet gemengt, mir solle kucken, fir d'Produktioun méi breet opzestellen. Dat probéiere mer och. Dat ass eis och wichteg. Do wäerte mer elo och deemnächst e Gesetz deposéieren, wou et mol ëm d'Geméisproduktioun geet ënner Glaszären, fir datt mer déi och separat kënne ënnerstëtzen, well do ganz dacks de Montant, deen ee muss investéieren, de Kader vum Agrargesetz sprengt. Do wäerte mer also deemnächst e separat Gesetz maachen.

Kanéngercherszuucht: Ech weess, mir hu schonn e puermol driwwer geschwat gehat. Do sinn d'Diskussiounen nach ëmmer um EU-Niveau, och „End of the Cage“. A wann „End of the Cage“ definitiv kënnt, da si verschidden Zorte vu Kanéngerchershaltung net méi méiglech. Mat eisem Déiereschutz – oder mat eisem Gesetz a Reglement – gi souwies verschidde Saachen net, mee ech wëll déi Baueren och net éierens hindrécken oder lafe loossen, wou se et vläch souwies iergendwann eng Kéier net méi kënne esou maachen.

Dann hunn ech déi Motiounen elo net gehat, dofir kann ech och elo net richteg eppes zu de Motiounen do soen. Ech hunn awer déi lescht, mengen ech, nach esou am Kapp. Do ass gesot ginn: „Den Dialogue stratégique, deen ass op EU-Niveau gefouert ginn, ganz breet ass consultéiert ginn.“ Jo, do ass ganz breet consultéiert ginn. A mir hunn et elo hei um Landwirtschaftsdësch mat de Bauerevertreeder erëm eng Kéier, fir ze kucken: Wat bedeit dat do fir d'Baueren? An duerfir proposéieren ech u sech den zwou Fraktiounen, fir déi lescht Motioun net matzestëmmen.

Mir wäerten och – ech hunn et haut preparéiert, ech weess net, ob et schonn erageschéckt ginn ass – d'Chamber consultéieren iwwert d'Ernährung. De fréiere Landwirtschaftsminister hat eng TNS ILRES-Etüd an Opdrag gi gelooss. Do waren och verschidden

Haaptpunkten erauskomm, wat fir d'Leit wichtig wär fir d'Ernährung. A mir wäerten do déi fënnef, sechs Haaptpunkten eraushuelen an d'Chamber och consultéieren domat. D'Leit an der Chamber sinn déi éischtgewielten, dat heescht, dat ass deen éischten Dialog zur Alimentatioun, dee mer wäerte féieren.

Sou, zu deenen aneren zwou Motiounen kann ech näischt soen, well ech weess net, wat drasteet.

(Interruptions)

Wann ech se dann dohanne liesen, da kann ech jo dann nach eppes soen.

Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Minister. Mir komme fir d'éischt zum Vott an dann zur Diskussioun vun deenen eenzelne Motiounen. Dann hutt Der nach kuerz Zäit, fir e Bléck drop ze werfen a se duerno ze kommentéieren. Ech géing elo d'Diskussioun heimadder ofschléissen.

Da géinge mer effektiv zum Vott vum Projet de loi 8411 kommen, deen am Document parlementaire 8411³ steet.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8411 et dispense du second vote constitutionnel

Ech maachen de Vott op. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. An de Vott ass ofgeschloss.

D'Resultat vum Vott ass: 60 Jo-Stëmme bei kenger Nee-Stëmm a kenger Abstentioun. Domat ass also dëse Projet de loi mat 60 Jo-Stëmmen ugeholl.

Ont voté oui: Mmes Diane Adehm (par M. Charles Weiler), Nancy Arendt épouse Kemp, MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen, Paul Galle, Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert, Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar (par Mme Nancy Arendt épouse Kemp), Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel, Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen, Patrick Goldschmidt (par M. Gusty Graas), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par Mme Barbara Agostino) et M. Gérard Schockmel;

M. Dan Biancalana (par M. Yves Cruchten), Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt, MM. Mars Di Bartolomeo, Georges Engel, Franz Fayot (par M. Georges Engel), Claude Haagen, Mme Paulette Lenert (par Mme Claire Delcourt) et M. Ben Polidori;

MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos et M. Tom Weidig;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring;

MM. Sven Clement (par M. Marc Goergen) et Marc Goergen;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

Motions 1 à 3

An da stinn zu dësem Projet nach dräi Motiounen vun der Madamm Welfring op. Ech weess net, ob d'Madamm Minister elo Zäit hat, fir se ze liesen, mee ech froen awer mol, wien da vun den Deputéierte wëll dozou Stellung huelen. Ech gesinn den Här Boonen. Här Boonen.

M. Jeff Boonen (CSV) | Jo, Här President, mir kruten elo dräi Motiounen heihinnergeluecht, relativ kuerzfristeg. Ech muss soen, mir hunn eis nach net am Detail dermat beschäftegt, a wollt froen, ob mer dat eventuell an enger nächster Sitzung kënne maachen. Dat géif eis nämlech erlaben, se eng Kéier wierklech am Detail ze liesen an net hei iwwer Tireten ewechzegen an dann der Wichtigkeet vun der Saach net gerecht ze ginn.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Ech froen d'Auteure vum Text, ob si domat d'accord ass, se an déi nächst Sitzung, dat heescht awer an dësem Fall d'Sitzung vum 3., 4., oder 5. Dezember, ze vertagen.

Mme Joëlle Welfring (déi gréng) | Jo, et ass schonn e bësse speziell. Ech mengen net, dass dat esou Usanz ass, wann et wierklech och an de Kader hei géing passe vum Theema hier, mee ech hunn natierlech léiwer, mir diskutéieren driwwer an et hat jidder een Zäit, se ze liesen, wéi dass mer dat elo hei géinge bâcleieren. Dofir sinn ech dann averstanen, dass mer dat verleeën.

(Brouhaha)

M. Claude Wiseler, Président | Also, et ass effektiv schwéier ze verstoen an de Mikroen, wann Der vum Pult aus schwätzt an Dir schwätzt net méi haart wéi classescherweis. Mee ech resüméieren, wat d'Madamm Welfring gesot huet: Si hätt se léiwer haut gestëmmt, mee versteet awer, datt ee se och muss liesen, éier ee se stëmmt an datt et vläicht gutt wär, wa mer eng uerdentlech Diskussioun géifen driwwer féieren, a wär dermat d'accord, fir a sech op déi dräi Motiounen dann zrëckzekommen den 3., 4. oder 5. Da schreiw mer se just op den Ordre du jour, fir datt och jiddweree weess, datt déi dann drop sinn.

Elo froen ech Iech, ob Der alleguer domadder d'accord sidd.

(Assentiment)

Ech ginn dervunner aus, datt dat de Fall ass.

(Les motions 1, 2 et 3 de Mme Joëlle Welfring sont renvoyées à la Conférence des Présidents.)

9. Motion de Mme Sam Tanson relative aux négociations de l'accord de libre-échange entre l'Union européenne (UE) et le marché commun du Sud (Mercosur)

(Motion déposée au cours de cette séance publique – à consulter en page 56 de ce compte rendu)

An da wollt ech froen: Ech hunn déi selwecht Remark elo gemaach kritt vun de Majoritéitsparteie fir déi Motioun, déi virdru vun der Madamm Tanson deposéiert ginn ass, zwar mat engem aneren Argument, well do war Zäit, fir se ze liesen, do, mee mam Argument, datt et awer gutt wär, wa mer déi zoustänneg Regierungsmemberen do hätten, fir och kënne räsioniéiert doriwwer ze schwätzen.

Och do wollt ech d'Madamm Tanson froen: Ech hunn elo am Numm vun der Majoritéit, well ech dat gesot krut a fir d'Diskussioun méi kuerz ze maachen, dat hei resüméiert. Madamm Tanson.

Mme Sam Tanson (déi gréng), auteure | Jo, also ech kann domat liewen. Bon, eng Ministesch, déi concernéiert ass, ass hei am Sall. Dat Eenzezt, wat ech elo net wëilt, dat ass, dass et méi spéit géing gi wéi déi nächst Plenièreswoch. Ech hunn awer do gekuckt. Laut den Disponibilitäten ass den Ausseminister net disponibel déi Woch. Ech hunn awer gesinn, dass de Premierminister disponibel ass. An da géing ech froen, einfach aus där Ursach, dass se soss riskéiert, superfetatoire ze ginn, well mer jo net wëssen, wéini et do zu engem Ofschloss kënnt, dass mer awer net géinge waarden, bis den Ausseminister dann disponibel ass.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Madamm Tanson, ech hunn déi Demande héieren. A mir wäerten d'Regierung froen, datt se an der Woch vum 3., 4., 5. ee vun de Regierungsmemberen heihinnereschéckt, deen an hirem Numm dann och ka schwätzen.

Voilà, domat ginn ech dervunner aus, datt Der also alleguer domadder d'accord sidd.

(Assentiment)

Dat ass de Fall.

(La motion de Mme Sam Tanson est renvoyée à la Conférence des Présidents.)

An da si mer um Enn vun eiser Sëtzung ukomm. Déi nächst Sëtzunge sinn, wéi gesot, den 3., 4. a 5. Dezember virgesinn.

Domat ass d'Sëtzung opgehewen.

(La séance publique est levée à 16.59 heures.)